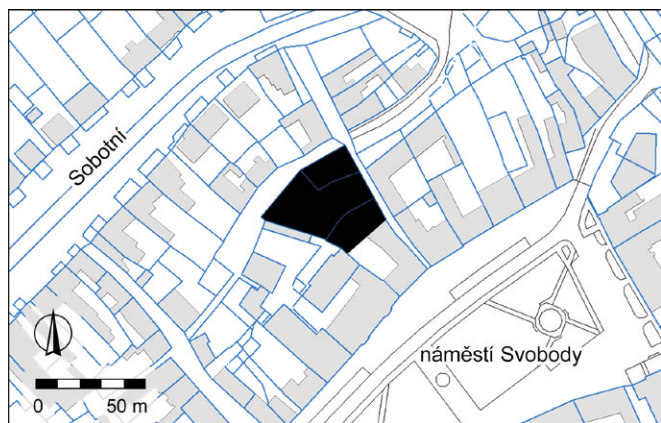

K nejzajímavějším situacím patřily pozůstatky stáje pro koně, jež byla tvořena valounovou dlažbou, vymezenou většími kameny a žlabem (obr. 91). Dlažba měla stejně jako žlab šířku cca 5,2 m. Na jihozápadě končila u hranice parcely, severozápadní strana byla zničena a maximální délka dlažby byla cca 8,8 m. Na severovýchod od dlažby se nacházela cihlová zeď, jejíž průběh nebyl rovnoběžný s dlažbou. Zeď se na hranici skryté plochy v pravém úhlu stáčí k jihozápadu a porušuje severovýchodní roh žlabu. Ve zdi se podařilo dokumentovat vchod, ve kterém se dochovaly dva kůly z konstrukce dveří. Na leteckém snímku z roku 1937 je patrná dnes už zbouraná menší hospodářská budova. Výzkum odhalil, že její stěna s orientací SV–JZ byla postavena částečně nad obdobně směřovanou cihlovou zdí.

Dalším hospodářským stavením byla budova o půdorysu ve tvaru písmena U. Na stavbu bylo použito smíšené zdivo. Jihovýchodní zeď objektu měřila cca 6 m a severovýchodní asi 4 m. Rovnoběžná jihozápadní zeď se nedochovala ve stejné délce, ale je pravděpodobné, že mohla být stejně dlouhá jako severovýchodní. Ze severozápadní strany byl objekt otevřený. Budova mohla sloužit k ustájení hospodářských zvířat.

Obr. 90. Valtice, náměstí Svobody 19. Plocha výzkumu. Foto L. Kalčík.

Fig. 90. Valtice, square náměstí Svobody 19. The location of the excavation area. Photo by L. Kalčík.

Obr. 91. Valtice, náměstí Svobody 19. Pozůstatky koňské stáje s valounovou dlažbou a žlabem v popředí. Foto L. Kalčík.

Fig. 91. Valtice, square náměstí Svobody 19. The remains of a horse stall with trough in the paved pebble floor. Photo by L. Kalčík.

Literatura

Školl, J., Zimáková, A. 1970: Vývoj města Valtic (1848–1920). In: M. Zemek (ed.): *Valtice*. Brno: Musejní spolek, 105–119.

Summary

Valtice (Břeclav District), náměstí Svobody (square) No. 19. Late Middle Ages, Late Middle Ages, Modern Ages. Town. Rescue excavation.

The archaeological excavation was realised in the oldest part of the town. 28 remains of various buildings from the Modern Age were found together with several medieval shards in the secondary positions.

Libor Kalčík

Velké Hostěrádky (okr. Břeclav)

„Skřípov“.

Raný středověk. Zaniklá středověká ves. Záchraný výzkum.

Lokalizace: S-JTSK (X:Y) – 579834.39:1179348.19.

V souvislosti se stavbou budoucího plynovodu proběhl v roce 2019 v údolí potoka Skřípov, u severního okraje katastru obce Velké Hostěrádky, záchraný výzkum. Bylo zde zachyceno výrazné polykulturní osídlení a prozkoumáno více než 100 archeologických objektů (viz kapitoly Neolit a eneolit, Doba bronzová a Doba železná). V blízkosti stávajícího rybníka Skřípov dominovaly mezi dokumentovanými situacemi nálezy ze dvou středověkých horizontů. Část nálezů můžeme přiřadit k období středo- až mladohradištnímu. Jde zejména o zlomky keramiky získané z profilů výkopu. Nemalý počet nálezů je zařaditelný do 13.–14. století, souvisí se zaniklou středověkou vsí Skřípov, která se v blízkosti stavby nacházela a měla zaniknout v polovině 15. století (Šaurová 1980, 187).

Záchraný výzkum tedy nepochybně potvrdil starší předpoklady, že ve skřípovském mikroregionu je možné počítat s kontinuitou osídlení od střední doby hradištní až do pozdního středověku (Šaurová 1980, 190).

Literatura

Šaurová, D. 1980: Středověká vesnice Skřípov zaniklá v husitském revolučním hnutí. *Archaeologia historica* 5, 187–191.

Summary

Velké Hostěrádky (Břeclav District), “Skřípov”. Early and High Middle Age. Settlement, village. The medieval pottery shards were found in alluvial layers and several pits.

Marek Lečbych

Velké Meziříčí (okr. Žďár nad Sázavou)

Náměstí č. p. 14/16, parc. č. 249, 250.

Vrcholný středověk. Město. Záchraný výzkum.

V roce 2019 realizovala Archaia Brno z. ú. záchraný archeologický výzkum při úpravách dvora budovy městské policie ve Velkém Meziříčí (Antal et. al. 2019). Samotný nevelký výzkum přinesl zajímavé informace o utváření a využívání zadní části původně středověké parcely orientované do náměstí. Výzkum byl rozdělen na dvě plochy. Samotná část parc. č. 249 byla označena jako plocha I a exkavována byla plošně až na úroveň geologického podloží (obr. 92). Plocha II se rozprostírala na parc. č. 250, zde bylo budováno nové parkoviště a inženýrské sítě. Výzkum se zde omezil na dohled a dokumentaci narušených archeologických situací.

Plocha I o rozměru 9 × 8 m byla exkavována skoro v celé ploše, nadložní stratigrafie se dochovala přibližně v mocnosti 0,6 m. Souvrství bylo na mnoha místech porušeno recentní kanalizací a jinými zásahy. Po vyhodnocení bylo patrné, že mladší část stratigrafie parcely se nedochovala a zůstaly pouze nižší partie z 13. a 14. století.

Nejvýznamnější nalezenou strukturou v rámci celého výzkumu byl objev středověké budovy. Ta měla celkem tři fáze, přičemž v každé fázi se mírně měnil její půdorys v návaznosti na nově budované obvodové stěny (s. s. j. 1-3). Přes postupné obnovy stavby, kdy byly nově budovány jak podlahy, tak stěny, celou situaci považujeme za jednu budovu, která byla během času jen upravována. Poslední fáze budovy pak zanikla požárem. Důležitým zjištěním byl fakt, že budova byla založena v úrovni podložního jílu, přičemž zde původně se nacházející půdní typ musel být odstraněn v rámci starších aktivit, nebo nejspíše při stavbě budovy. Kromě stěn se z první fáze budovy podařilo zachytit i podlahovou úroveň. Jednalo se o souvislou vrstvu říčních valounů překrytou vrstvou písku a jemného šterku. V druhé fázi vznikly nové stěny a podlaha. Opět ze směsi písku a šterku. V třetí fázi pak měla budova opět nové stěny, ale tentokrát podlahu tvořenou vrstvou plastické hlíny.

Částečně se dochovaly dřevěné stěny budovy, neumožňují však přesně stanovit způsob konstrukce stěn, snad byla roubená. Přitom každá následující stavba byla o něco menší než předchozí. Celé půdorysy jednotlivých fází neznáme, jelikož situace byla na severu zničena recentními aktivitami. Nejstarší objekt snad můžeme datovat do období okolo poloviny 13. století. Nejmladší fáze zanikla požárem někdy v 1. polovině 14. století. Její účel nedokážeme blíže specifikovat, ale vzhledem k provedení konstrukce a nepřítomnosti topeniště snad můžeme uvažovat o hospodářském využití.

Jižně od výše popisované budovy se nacházel větší blíže nezkoumaný zahloubený objekt. Ten se nacházel již výrazně pod niveletou stavby a dnes je zachován pod nově vzniklou dlažbou. Rozměry objektu neznáme, byl pouze vzorkován. Nalezenou keramiku je možné datovat do doby kolem poloviny 13. století a nelze vyloučit ani přesah do 1. poloviny století následujícího. Dle stratigrafické situace se patrně jedná o jeden z nejstarších objektů na ploše výzkumu. O jeho účelu se můžeme jen dohadovat. Zkoumaná část dovoluje soudit, že se jedná o zahloubený sklep či sklípek, možná suterén dřevohliněného domu souvisejícího s počátky Velkého Meziříčí.

V celém prostoru plochy I zcela absentoval půdní typ, který musel být na počátku osídlení pravděpodobně odstraněn. K zajímavostí náleží otisky pravděpodobně zvířecích kopyt do podložního jílu, zachycené jihovýchodně od stavby s. s. j. 1-3. Vzájemná souvislost je ale nejistá. Ze zahloubených objektů byly dokumentovány četné kůlové jámy, pozůstatky jednoho tyčového plotu a drobné jamky. Tyto výkopy ovšem nebylo možné spojit do nějaké smysluplné struktury. Samotné souvrství pak dokládalo postupné navýšování terénu v 2. polovině 13. a v 1. polovině 14. století.

V rámci plochy II, tedy jihozápadní části parcely přináležející k řece, byly dokumentovány pouze jednotlivé archeologické situace. Podél východní hranice parcely byl zachycen relikt původně zaklenuté kanalizace, která v novověku odvodňovala parcelu do řeky. Šíře kanálku byla 0,6 m, přičemž většina konstrukce byla kamenná, místy doplněná o zlomky cihel. Tento typ kanalizace se prosazuje od 2. poloviny 17. století až do konce 19. století. Vzhledem k absenci náleží a dalších souvislostí nelze konstrukci blíže datovat.

V rámci plochy II se podařilo také zachytit parcelní zeď na jižní straně směrem k řece. Byla 0,6 m široká, postavená z cihel formátu 28 × 14 × 7 cm. Nejspíše vznikla až někdy v pokročilém novověku.

V kanalizační přípojce byly na ploše II zachyceny i středověké situace. Ze 14. století se podařilo zachytit tři úrovně štětů. Pod nimi bylo zachyceno souvrství dokazující nárůst terénu ve 2. polovině 13. století. Překrývalo rozsáhlejší objekt, z kterého pochází keramika datovatelná asi do poloviny 13. století, přičemž nelze vyloučit, že pochází již z 1. poloviny 13. století.

Výzkum představoval malý, ale důležitý vzhled do počátků osídlení Velkého Meziříčí. Zvláště výrazné sídlištní aktivity z 2. poloviny 13. a z 1. poloviny 14. století dobře dokládají rozvoj zdejšího osídlení. Výzkumem se podařilo zachytit i soubory keramiky a objekty datovatelné snad již do 1. poloviny 13. století. Zpřesnění časového zařazení těchto souborů brání jejich nepočetnost a dosaďadní neznalost keramické produkce v tomto regionu oné doby.

Literatura

Antal, R., Dejmal, M., Šimík, J. 2019: A014/2019 Velké Meziříčí – přístavba městské policie. Rkp. náleží zprávy z akce č. A014/2019. Uloženo: Archiv Archaia Brno z. ú.

Zusammenfassung

Velké Meziříčí (Bez. Žďár nad Sázavou), Platz Náměstí 14/16, Parz. Nr. 249, 250. Mittelalter. Stadt. Rettungsgrabung.

Róbert Antal, Miroslav Dejmal, Jakub Šimík

Obr. 92. Velké Meziříčí, celkový pohled na plochu I. Dobře patrný je relikt středověké stavby (s. s. j. 1-3). Foto Archaia Brno z. ú.

Abb. 92. Velké Meziříčí, Gesamtansicht der Grabungsfläche I mit dem Rest eines mittelalterlichen Gebäudes (s. s. j. 1-3). Foto Archaia Brno z. ú.